

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi utca SIMON-ház felé József utra
kereskedéssel szemben.

Hirdetmények.

Előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmintetési levelek csak ismert kezektől
fogadhatók el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSASALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ári

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hónapra	1 frt — kr.

Hirdetési ári:

Ottasábas petitsor egyszeri beigtatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábas petitsorért 20 kr.

Hirdést vagy reclamat magában foglalt
ujdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Csütörtök November 19.

232. szám.

„Nemzeti eszme.”

Budapest, nov. 18.

Az eszmék ép úgy, mint az organikus lények, magukban hordják fejlődésük és degenerálásuk csiréit. Ha győz bennük a fejlődésre hajtó erő, kibontakoznak, diadalmaskodnak, ellenkező esetben tönkre mennek.

Igy van ez a nemzeti eszmével is, korunk és a közel jövő uralkodó eszméjével.

A nemzeti eszmét Magyarországon a politikai idealizmus vette szárnyaira, midőn az megszületett. A nemzeti eszme hatása alatt született a nemzeti liberális mus és az egységes magyar nemzet gondolata.

Ez egységes magyar nemzet nevében töröltük el a kiváltságokat s döntöttük le az osztályok sorompóit. Egyesítettük a fajokat és vallásokat.

A nemzeti eszmében akkor a legújabb korig összeforrasztó erő volt. E hatalom, e talizmán birtokában a nemzeti eszme valóban hivatva volt, hogy megteremtse először a magyar nemzetet; azután a magyar nemzeti államot.

Nagy sikereket ért el s egyik fősi kere az volt, hogy fölkelte a magyar fajban a nemzeti állam öntudatát. De aggasztó jelenségek mutatkoznak. Attól kell tartanunk, hogy a magyar nemzeti eszme elvesztette összeforrasztó erejét. A jelenségek legalább erre vallanak.

Minden arra látszik mutatni, hogy a nemzeti eszmében a degenerálásra hajló erők emelkedtek túlsúlyra.

Lehetne az másként? Hiszen a nemzeti eszme nevében követelték csak évek előtt az osztálysorompóknak visszaállítását. Az osztályékekről úgy beszéltek, mint nemzeti érdekekről.

A nemzeti érdek nevében követelték vissza szintén csak évek előtt a földbér- lők bilincseit, melyeket 1848-ban hasonló- kép a nemzeti eszme, de a valódi nem- zeti eszme hatalma zuzott össze.

A nemzeti eszme érdekében követel- ték csak nem rég a hitbizományok átalá- nosítását, a birtok minimumát, a hornes- teadet.

A nemzeti eszme nevében keltették életre a felekezeti szellemet. Allították egymással szembe a felekezeteiket.

Legújabbán és szerencsére ezen nem- zeti eszme degenerálása, mely feszegette annak eddigi összes vívmányait, muló fél- ben van. Sajnos azonban, a nemzeti esz- mét újra ferde irányban terelik ép azok, a kik a nemzeti eszme szószólójává avat- ták magukat. Végzetes tévedésükben a nemzeti eszmét ismét a nemzeti egység megbontására használják fel.

Csak hogy most már nem osztályo- kat és osztályérdekeket emlegetnek, nem felekezeti visszavonást hirdetnek, hanem területekre bontják a magyar nemzetet és a magyar államot.

Hiszen vannak jogos helyi érdekek, melyek a nemzeti érdek egyes alkát- részei. De ezen érdeket is csak a nem- zeti érdek az összes nagy érdeke jut- tathatja diadalra. Különbön a helyi érde- kek zürzavaros versenyében nemcsak a nemzeti érdek vesz el, hanem érvénye- sülés nélkül maradnak maguk a helyi érdekek is.

S mind e bajt, mind e zavart a va- lódi nemzeti eszme idézné fel? Nem; nem a nemzeti eszme, hanem azon irány- zat, mely azt csak álca és ürügy gya- nánt használja. Azon irányzat, mely nem meri valódi arcát megmutatni, tudva, hogy az csak visszavetést és megdől- benést keltene a nemzetben; mely a visz- szafelé való fejlődést akarja felidézni Ma- gyarországon, mely szabadelvű vívmánya- inkat akarta lerombolni, mely az osztály- érdeket akarta érvényesíteni a nemzeti érdekek ürügye alatt.

Azon a nemzeti pretizmussal álszen- teskedő irányzat, mely a sötét multra visz- szatekintő retrográd törekvéseit a nem- zeti jövő fényes ködfelhőibe akarta bur- kolni.

A tisztviselők katonaszol- gálatára.

Debreczen, Nov. 19.

A véderőről 1889. évi VI. t. cz. értel- mében újabb intézkedés történt.

Tudvalevő, hogy az államtisztviselők, ha szolgálatuk közben katonakötezettségük teljesítésére, mint egyéves önkéntesek, avagy jobb jövőt keresve — tartalékos tisztek lévén — ténylegesítés végett próba-szolgálatra be- vonultak, három hónapig huzták hivatalból rendes fizetésüket, sőt több ízben költségeik fedezésére előre meg is kapták háromhavi fizetésüket egy évi, illetve hat havi szabadság mellett azzal, hogy visszatértek után azért a létszám rendes sorába vétettek felsőgy sem- mi akadály sem állott utjokban, a jövőt ille- tőleg. Most a miniszteri rendelet megvonja a bevonulódt tisztviselőtől először a három- havi fizetést, továbbá számszerű viszonyba helyezi őket, így a rendes sorrendből kikerül- ve, előléptetéseket hátráltatja.

Tényleges katonai szolgálati idejük elteltével, mely szolgálati idő polgári állam szolgálatba ily esetekben beszámítandó, a tartalékba történt áthelyeztetésükre vagy szabadságoltatásukra vonatkozó okmányaik felmutatásával 30 nap alatt — különbeni hi- vatalvesztés terhe alatt volt előjáró ható- ságunknál jelenkezni tartoznak, a mely hatóság az elhelyezés céljából hatáskörén belül in- tézkedik, esetleg jelentést tesz az illetékes miniszterhez és saját költségükön újból leendő elhelyeztetésükig előbbi illetményeik utalvá- nyozása mellett feleltük rendelkezik.

Hasonló elbánás alá esnek az állam szolgálatban álló és ténylegesítés céljából próbaszolgálatra bevonuló cs. és kir., vala- mint m. kir. honvédtartalékos tisztek is.

Allami szolgálatban álló azon cs. és kir., valamint m. kir. honvédtartalékos tisz- tek, kik az előléptetési jog megszerzése cél- jából, de mindenkor előzetesen nyert szabad- ság alapján vonulnak be tényleges szolgálat- tételre, szabadságuk idejének tartama alatt is illetményeik élvezetében maradnak.

Ugyanilyen elbánásban részesülnek a többi, még hadkötezettségben álló állami tisztviselők, altisztek és szolgák is, midőn az időleges fegyvergyakorlatra behivatnak.

Mozgósítás esetében behívott tartaléko- sokra nézve az 1878. évi július hó 18-dikán. 1245. M. E. sz. a. kiadott szabályrendelet irányadó, mely szerint csak azok a tisztvi- selők nem kötelesek bevonulni, a kiknek az előjáró hatóság által az évről évre kért fel-

mentés megadatott, viszont azonban a bevo- nult tisztviselők fizetése a mozgósítás alatt épségben marad.

Néhány szó Debreczen városának vízzel való ellátásának kérdéséhez.

Írta: Dr. Csikos Sándor.

II.

A víz az állati szervezetnek lényeges s elkerülhetlenül szükséges kiegészítő része. — Az emberi szervezet jó részben — mintegy 63% — vízből áll, s e téren csak csekély ingadozásokat tűr meg, mert ha nagyobb víz veszteség akarna létrejönni, rögtön be áll a gyötrő szomjúság, mely ha kielégítést nem nyer, az egyén halálát okozza. Miután tápsze- reink nagyobb részben eok vizet tartalmaz- nak, a nyers marha hus 75, a főzött 44, a sültött 66, a kenyér 39—44; a főzelékek 75—90, a tej 87—90 a sőr és bor 86—90%-ot, vízszükségletünknek nagyobb részét a táp- szerekben fedezzük, s így ivás által való pótlá- sra csekélyebb mennyiség jut. Egy felnőtt ember p. o. naponta körülbelül 2—2,5 klgm vizet igényel, s ebből 1,5—1,9 klgot a táp- lálékokkal vesz fel. Mégis általában, ha a vízzel van szó, mindig az ivóvíz kérdéséről beszélünk; — pedig a háztartásban felhasz- nálni szokott egyéb víz kifogástalan minő- sége legalább is van olyan fontos, mint az ivóvíz. Ott hol jó minőségű víz kissebb men- nyiségben található, megszokták elgedni, ha az ivásra szükséges viz, kielégítő, míg a víz- szükséglet többi részének pótlására megelé- gszenek silányabbal is, pedig hogy csak egy egyszerű példát hozzak is föl, az evő edények kifogástalan tisztasága az ember egészségére nézve nagy fontossággal bír, s tisztátalan vízzel valamint tisztára mosni nézstem szerint nem igen lehet.

A víz kérdés a civilizáció terjedésével fontosságában hova tovább tért foglal. Mig hajdanában az emberiség megelégedett kevés vízzel is, ha ez jó ízű volt, s tisztának lát- szott, ma a tudomány nem győzi föltaálni a segédeszközöket a víz megvizsgálására, meg- javítására s könnyen hozzá férhetővé tételére. Mig hajdanában a vizet csak tápszerű hasz- nálták, később az élvezeti czikk lett az, s használták a tisztaság fenntartására, a rubá- zatban és lakásban, s nagytartományban vet- ték ipari célokra; úgy hogy mai időben egy város haladása elegendő mennyiségű, jó mi- nőségű, s könnyen hozzá férhető víz nélkül nem is képzelhető.

Mig a víz szükséglet szűk határok kö- zött mozgott, megelégedtek az emberek, a folyamokból, vagy a lakások közvetlen köze-

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

H i u s á g.

— Elbeszélés. —
Írta Vártsói Arnold.
(Vége.)
III.

A kaszinó nyári mulatsága, a mint azt a helybeli sajtó hasábjain másnap ékes és e nagyfontosságú társadalmi mozzanathoz méltó virágos stílusban olvashatni, fényesen sike- rült. Báró Romhányiné ugyan nem volt ott, Ágasházy Imre sem hozta el a feleségét, de az urak ott voltak, az egész megyei előkelő- ség. Még Serédy Ottó gróf is eljött, a ki csak a napokban került baha Párisból.

A Faragó Károlyné pompás toaletteja közbümulat és irigység tárgya volt s a sajtó hasábjain is lelkesült méltatásra talált. Hiába járt a tanárok, ügyvédek és törvényszéki bírák nejei közt szájról-szájra a csipős meg- jegyzés, hogy úgy jelent meg mint a gerol- steini nagyhercegnő; az előkelő férfivilág, az az Ágasházyak, a Bogárdyak, Romhányi báró, Serédy Otto gróf, mind hódolva vették körül.

A királyné újra elfoglalta trónját. A hiúság mámorea új elevenséget öntött kipirult arcába, nagyobb fényt szemeibe.

— Teringtett! — szölt Bogárdy Dénes Serédy Ottóhoz, hogy megszépült újra, mióta férjhez ment ez a Blanka!

Serédy Ottó gróf nem szölt, csak sze- mével kísértte s majd elnyelte a szép asszonyt.

— Hát nem boszantó az, — szölt tovább Bogárdy Dénes, — hogy ilyen drága gyöngy olyan mamiasz fajankónak jutott.

Serédy Ottó gróf csak hallgatott és aj- kait harapálta.

A boldog férjnek pedig büszkeségtől da- gadt a szíve, a mint elgondolta, hogy a szép asszony, e királynő, kit annyian hódolva vesz- nek körül, az ő édes felesége.

A szép asszony büszkén tekintett végig hódolói seregén. Alig hallotta, talán nem is hallotta, a bökökat, a hízlegéseket; csak diadalának mámorát élvezte. Ujra itt hajlong- nak előtte, újra itt van az egész fényes kör- nyezet, itt van Serédy Ottó is. Látja, hogy a gróf lángoló szemei reá irányozvák. Látja, hogy arca el-elborul, hangja, mely vidám és könnyelmű akar lenni, szomoruan cseng és elakad.

Talán már megbánta, hogy hűtlenül el- távozott.

Csakugyan valami effélel érez Serédy Ottó gróf. Olyan heves vágy ragadja meg szívét, a melyet eddig még soha sem érzett s szeretné összezuzni azt a fajankó férjet, a ki szabadon kedvére ölelheti ezt a szép terem- tést. De egy perczig sem jut eszébe, hogy ezt a szabadságot ő is megszerezhetne volna magának a házasság árán, talán még most is megszerezhetné.

Nem igen látszik, hogy a menyecske valami nagyon szerelmes volna az urába.

Igaz, hogy Serédy Ottóhoz sem valami nagyon tarátságos. Oly hidegen, oly kevélyen fogadja közeledését.

— Haragszik reám? — kérdezi a gróf halkán s egészen közel simul a szép asszony- hoz és mélyen szemeibe néz.

— Mért haragudnám? — viszonozza az büszkén.

De nem bírja egészen elpalástolni za- varát.

A gróf halk, susogó hangon folytatja: — Miért? Mert esztelen voltam, mert kerülni akartam szép szemeit, mert nem hit- tem, hogy engem szeretet.

— Gróf ur! — lobbant föl a fiatal asz- szony.

— Ne ítéljen el. Meg vagyok büntetve eléggé. Visszatértem és újra itt lát lába- inál.

Blanka hevesen akarta félbeszakítani; de éppen e pillanatban férja közeledett a a tulsó oldalról.

A két fiatal Bogárdy jó pajtás volt, a kik megértették a helyzet követelményét s utjába álltak az érdemes tanfőruinak, úgy, hogy Serédy Ottónak még elég ideje maradt néhány szót sugni a szép asszonynak:

— Hallgassa meg mentségemet s ne ítéljen el kiballgatás nélkül. Csak öt perczért esedezem. A halálra ítél gonosztevőnek is megadják azt Holnap a ligetben, délután öt órakor.

— Gróf ur, ön elfelejti — szölt a szép asszony fölháborodva.

— Ne értsen félre, — viszonzá a gróf a legmélyebb tisztelettel meghajolva; — úgy gondoltam, hogy édes anyjáról.

— Nem, — viszonzá a nő, — soha.

De a gróf tudta, hogy másnap délután öt órakor ott fogja találni őt a ligetben any- jával sétálva, mig a gróf magával viszi a két Bogárdyt.

Mind a két részről örülnek a váratlan szerencsének, hogy így véletlen találkoztak. A gróf kérdősködik ő nagyságának kedves férje felől, kivel tegnapi szerencséje volt meg- ismerkedni. Blanka némául lesütött fejjel meg- y

anya mellett. De az öreg asszony nagyon beszédes. Egészen boldog, hogy megint az arisztokratikus társaságban sétálhat.

Egy darabig úgy járkálnak együtt, az- tán a gróf Blankával előbbre halad, mig a két Bogárdy a mamával hátrább marad. Ki ütöknék meg ebben?

Bogárdy Dénes nagy bohó, aki az öreg asszonyt eltartja szóval, megnevetetti tréfával. Az alatt a gróf gyorsan előbbre megy a szép asszonnyal, ki remegve, még miadig lesütött fejjel halad oldala mellett. Mindketten hallgatnak. Lábaik alatt hangyák futkosnak át az uton sürgölődve s vad méhek zümmögnek a levegőben.

A nő szölt meg először:

— Mit akart mondani?

— Hogy szeretem, imádom, — felelt a gróf hevesen.

A nő szorongva tekintett hátra. Anyja messze volt mögöttük.

— Fél tőlem? — szölt a gróf s hízle- kedve iparkodott megfogni a nőnek kezét.

— Eresszen el, rebegte a nő. — El- felejté, hogy nekem férjem van.

Földre süttött szemei nem látták a gróf ajka körül a gunyos mosolyt s szemében a gonosz diadal villogását; csak hangját hallot- ta, mely lágy volt és csengő.

— Blanka édes Blanka, miért kellett nekünk egymást félreérteni?

S a nő, a ki nagyon jól tudta, hogy ő nem értette félre Serédy Ottó grótot, meg- megfogva a hiúság lépén, kész volt elfelej- tenni a régi árulást. Már nem vonta vissza kezét s engedte, hogy a gróf ajkaihoz emel- je azt.

lében ázott kutakból merített kétes jóságú vízzel is. De lassanként fokozódván az igények, messzebb fekvő vízvezetékkel kellett fölkészíteni, és sokszor nagy távolságra a városba vezetni, ha közelebb a kívánalmaknak megfelelő nem találtak. Így állottak elő az egyiptomiaknál, assyriknál, s főleg a rómaiaknál, még korunkban is hámulatos vízművek. A rómaiaknál már voltak az utcaikon, nyilvános, víz által szagtalanított pissoirok és abortok.

Ma már alig van nagyobb város, mely ne díszkedhetnék korszerű vízművekkel, vagy ne törekednék azok föllállítására. — Talán Debreczen sem fog e téren utolsó maradni.

Ha egy város vízszükségletének fedezéséről gondoskodni kell, első kérdés az, hogy minőség tekintetében, milyen víz felel meg legjobban a kívánalmaknak.

E kérdéssel az illető szakemberek és testületek foglalkoztak már, s a kívánalmak a következő pontokban állíthatók össze:

1. A víz átlátszó, színtelen, s szagtalan legyen.

2. Szilárd alkatrészeket csak csekély és szerveseket (bacteriumokat stb.) egyáltalán ne tartalmazzon.

3. 1 liter vízben alkalikus földből 0.18 grammnál több ne legyen.

4. A vízben oldható alkatrészeknek csak nagyon kis mennyiségben, légsavas és kénes összetevésűeknek pedig éppen nem szabad előfordulni.

5. A víz vegyi összetétele, s 8—16 C közötti hőmérséklete csekély ingadozástól eltekintve állandó legyen.

6. Semminemű fertőzések hozzá ne férközhessenek.

7. A fentebbi 6 pontban foglalt kívánalmaknak csak lágy forrás, vagy a vele azonos talajvíz felel meg.

8. Szűrt folyóvíz csak ipari célokra alkalmas.

9. Uteza öntözésre bármely víz jó, ha nincs rohadó anyagokkal és bacteriumokkal fertőzve.

A természetben előforduló vízkészletek közül minőségre a következők az alábbi sorrendben felelnek meg az egészségügyi kívánalmaknak:

1. természetes, vagy mesterségesen feltárt források — talajvíz.

2. Patakok és folyók.

3. Tavak.

4. Légköri csapadékok.

Első sorban a talajvíz azért jó tekintetbe, mert rendszerint vegyi összetétele, s hőmérséklete állandó, s szerves vegyületet ha elég mély rétegből vesszük, nem tartalmaz, s utólagos fertőzésektől megóvható. A folyók és tavak vize szűrését igényel, hőmérséklete ingadozó, s a fertőzéseknek nagyon ki van téve, s ezért többnyire bacteriumokat tartalmaz.

A légköri csapadékok csak akkor jöhetnek tekintetbe, ha más víz nem kapható, — mert ezek a többi vizeknek majdnem összes káros tulajdonságait egyesítik magukban, egyetlen előnyös tulajdon nélkül.

Második kérdés az, hogy a vízzel ellátandó városnak mennyi vize van szüksége. — Erre nézve biztos meghatározott számot megállapítani lehetetlen, mert az változik a népesség jelleme, szokásai, a város nagysága, az ipar fejlettsége, s a szerint, hogy a víz használata korlátozott-e vagy korlátlan, s folytonos-e vagy félbe szakított.

Graham szerint 80 német városban a felhasználható napi vízmennyiség 179 liter volt, s ebből tényleg csak 63 liter fogyott el. — Nyilvános cselekedetek, közutak s utcaöntözésre 11 liter, s ipari célokra a felhasznált vízmennyiségének 24% volt szükséges. — Schallbaal szerint nagyobb városokban 150—200

liter víz szükségeltre kell számítani. — Bürkli szerint 135—189 liter, König—Hoppe szerint pedig 150—170 liter víz kell (tagban lélekszám szerint 24 óránként).

A szükséges vízmennyiség megállapításánál figyelembe veendő, hogy a víz felhasználás év és napszakok szerint nagyon ingadozik (Legtöbb fogy el jul.—aug. hónapokban, az egyes napok között Szombaton, s a nap 24 órájában reggel 8—10, és délután 4—6 óra közt. — Az ekkor felhasznált mennyiség a 24 órai átlagnak $\frac{1}{3}$ részét is kiteszi.) — A vízművek szállító képességének tehát oly nagyra kell lenni, hogy az átlagosnál sokkal nagyobb igényeknek is fönnakadás nélkül képes legyen megfelelni.

Ha az általunk igénybe venni szándékolt víznek minősége megfelelő, s kiszámítottuk a szükséges vízmennyiséget is, meg kell vizsgálnunk, hogy vajon a vizet szolgáltató forrás képes lesz-e nyújtani s pedig állandóan a kívánt mennyiséget.

A talajvíz áramlódó képessége, a víz tartalmu réteg vastagságától átbocsátó képességétől, s lejtősségétől függ. A víz tartalmu réteg vastagságát furási kísérletek által lehet meghatározni, esetét pedig megtudjuk az által, hogy a vizsgálandó területen több kutat furatunk, ezeket lejtőreztük, az álló pontok viszonyát a vízszintes feülethez megjelöljük, s aztán a víz felszínének az álló ponttól távolságához hozzá adjuk vagy belőle levonjuk az álló pontnak a vízszintes siktól távolságát, s a térfogat az egyenlő magasságra vízre vitt vizállásokat egy folytatós, görbe vonal által összekötjük. Így a földalatti vízfelület térképét nyerjük, s ebből látjuk, hogy a kérdéses vízrezté folyik-e, vagy tavat képez.

A vízbőséget, s az áramlási sebességet, s azon terület nagyságát, mely kísérleti kutatink táplálására szolgál, szivattyúzási kísérletek által határozhatjuk meg.

Ha egy kútban megmérjük a vízmagasságot a szivattyúzás előtt és után, a két mérés közötti különbségből ki lehet számítani a beszívargó vízmennyiséget, ha ismerjük a kút átmérőjét, szivattyújának merítő képességét, s a szivattyúzás idejét.

Ha a vízszint süllyedése ép annyi mint a mennyi a kiszivattyúzott víz mennyiségének megfelelő, akkor nem szivárgott be semmi; de ha kisebb, akkor víz szivárgott be a kútba, s pedig annyi, mint a mennyi a kiszámított, és valódi felszín magasság közti különbségnek megfelelő. A szivattyúzás által befolyásolt terület nagyságát könnyen megkapjuk, ha a kísérleti kut körül sugar irányában fekvő többi kutakban a víz magasságát figyelemmel kísérjük; azon kutak, melyek szivattyúzás alatt ingadozást nem mutatnak, már túl vannak kísérleti kútunk vizszintjétől területének határain.

Apróságok.

— Ruy Blastól. —

Lesz-e háború? Mindenki ezt kérde. A pohár sört ezzel a kérdéssel hozza a pinézér marhahúst; ezzel a cauce-szal tálalják fel a hitelező ezzel közöni az adókat (csak az adós nem a hitelezőjét, mert igyekszik nem találkozni vele).

De ugyan mit érdekel az bennünket; hogy lesz-e háború? Már megvau. Mint egy hadügyminiszter az óriási fegyverkezésre mondta:

„A háború már meg van, csak hogy nem lövünk egymásra.”

A hadügyminiszter tévedt. Mi már meg is vagyunk löve a — hadi költségekkel.

— Igazán csodálatos, — jegyezte meg Serédy Ottó gróf; — pedig mi Blanka ó nagyságával folyvást nagyságotat keressük.

S ezen aztán tréfálnak és nevetnek mindnyájan; csak Blanka olyan sápadt és szótalan.

Pillantása olykor-olykor lopva, komoran végig siklik Serédy Ottó grófon. Vajjon hába csalja-e meg férjét? Vajjon gondol-e leha gavallér arra, hogy őt nőül vegye, grófnéva tegye? Vajjon mi vége lesz e könnyelnyelmű kezdett viszonyoknak?

Széggyen, ellagyatottság, nyomoruság ijeszto képe villan meg elméjében, mialatt fásultan nyújtja karját a grófnak s kábult, zürzavaros féjjel hallgatja szerelmes suttogását.

— Holnap mikor leszek oly boldeg, hogy újra láthatom? — kérdezi a gróf.

A nő karja idegenen rándul meg s szeméi ijedten tapadnak a grófra.

— Nem, kedvesem, — nyugtatja meg a gróf mosolygva, — nem itt, valami biztosabb helyen.

S meg is sugja mindjárt, hogy hol.

A nő haboz. Újra megjelenik képzeletében a szégyen, a nyomoruság rémítő képe. Egész testében reszket.

Egy ideig hallgat, nem felel.

— Blanka, édes Blanka, — ugy-e eljön? — Könyörög a gróf.

A nő nem szól, de feje, az a hiu, gyönge női fej hal'kan bólint. Hát igen, elmegy. Nem bánja, akármilyen lesz a vége, elmegy.

Az orleansi hercegnek nem szabad párbajoznia, mert ő „trónörökös.” Felkérte tehát egy barátját hogy álljon ki helyette. O hercegege meg lehetett győződve arról, hogy Armstrong ur előre tudta, hogy — nem fog párbajozni. Aztért bért mindjárt — angol praktikusán — pénzbeli kárpótlást is Melba asszonyért. Hisz épp azért hitva ki mert tudta, hogy nem fog kimenai.

Boldogok a püspökladányiak. Artézi kutat akartak furatni és afurás közben világító gázza lettek melyet a város világítására használnak. Ezzel világítják a vasuti állomást is.

— Nagy hátrányára van ennek a világozásnak, hogy néha nagyot pislant és majd elalszik — mondja egy várakozó pasasér.

— Már hogy mondhat ilyet az ur: — felelé az ott álldogáló Pokrócz Adám. Ezt a pislogást a nagytekintetű dirrektor rendezte be így, hogy a pislantás alatt a pasasérok a pasasérnékkel a jegy mellé még egy csókot is válthassanak.

A Csicsogón most ez a legújabb nótá:

Nagy-váradi vár alatt, de vár alatt
Fasalik a kesely lábú lovamat
Míg a kesely lábú lovam,
Kesely lábát vasalik
A rózsámát a kántinban csókolik.

Az idő soha sem tanult, tehát nem is tudhat semmiféle logikát.

Például már annyi eső esett, hogy nagyobb sár, mint a melyek van, semiképpen nem lehet.

Minek esik hát?

Falb, a kritikus napok nagy jósolója a 6400-adik esztendőre özönvizet jósol.

Adta németje! Azt hiszi, hogy mindent el fogunk már hinni neki! Szeretném én látni azt az özönvizet!

Külömben azt tartják némelyek, hogy négyezer év éppen elég arra, hogy az ember porrései annyi helyváltoztatáson menjenek keresztül, miszerint a porrészek újból teljesen összekerüljenek.

Ebben az esetben Falb porrései éppan az özönvíz idejére kerülnek össze újból Falbba. Ez esetben aztán ő is belefut az özönvízbe. Ugy kell neki! Minek jövendülte meg az özönvizet!

A közbúgóhid.

Debreczen, nov. 19.

A város szakbizottságai, mikor a közbúgós többsége harmadik ízben elfogadta a közbúgóhid helyéül a Pálfi-féle hízaló szomszédságát, talán nem is sejtették, hogy a már egyszer feltört diót mgint elibök adják, hogy csak törjék megint, törjék jobban a kemény héját. Már pedig tegnap ugyanazon dió-törő szerepre kellett vállalkoznia a rendőri, egészségügyi, építési és katonai hosszú nevű bizottságnak.

Újra véleményét kellett mondania a Szikszai József és társai által benyújtott ösmertese tartalmu indítvány folytán a vágóhid felett. Es a bizottság összeroppantotta, darabokra törte azoknak érveléseit, akik ugy okoskodnak, hogy az lesz jobb a városra meg a közönségre nézve, ha közbúgóhidat csak szarvasmarhák vágatására építetünk, az ipari célokra szolgáló sertésvágatást pedig továbbra is megtűrik benn a városban.

Balogh Mihály főmérnök, Szabó József főszámvevő, dr. Sárváry Gyula t.főorvos, dr. Medve Kálmán, dr. Kenézy Gyula és mások sertésvágóhidat is parancsoló miniszteri rendelkezésre, pénzügyi és közegészségügyi indokokra hivatkozva, olyan meggyőző erővel mutatták ki az előző városi közbúgós határozatnak fenntartandóságát, hogy a négyes bizottságnak még azon tagjai is csatlakoztak hozzájuk, akik husz nappal eelőtt amaz újabb indítványnak aláíratkoztak.

A miniszteri követelésről, a melyikkel különben is eredménytelenül próbálánk dacozni, már szólottunk. De a pénzügyi érdekek is azt tanácsolják, hogy a közbúgóhidat sertésvágó osztálylval összekössük. Téves számítás az, mintha a 90 ek indítványa elfogadásával 100,000 forint meggazdálkodhatnánk. Mert 100,000 forint kerül egy szarvasmarhává vágatásra berendezett vágóhid is. Tehát csak nem ugyanolyan összegnek amortizációját kellene fedezni a darabszáma nézve 9-szeresen kevesebb szarvasmarhavágatásnak, ami aztán valószínűbbé teaná a marhahús árak emelkedését, anélkül, hogy tiszta haszonra is számíthatnánk, mintha ugyanazon teher 9-szeres nagyobb forgalom által van fedezve, a mint lesz is a sertésvágatásnak közbúgóhidon való eszközése által.

Egyébiránt ugy ezen finansziális, mint közegészségügyi érveket teljesen illetékesebb toll fogja e lapban közelébb kifejteni. A bizottság élénk vita után egyetlenegy szó ellenében, mely erőlyesen és erősen küzdött a Szikszay féle indítvány mellett, elfogadta a főmérnök előterjesztését, mely az indítvány elvetését kérte. A bizottság telát a sertésvágóosztály berendezése mellett tesz javaslatot a tanács közvetítésével a nov. 25-diki közbúgósülésnek.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezező hivatalokban d. e. 8—12, d. n. 2—5 óráig tartanak. — Az ígatók, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat át hétköznapokon d. e. 9—11, d. n. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. n. 3—6-ig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. n. 6 órakor a „Margit fürdő” nagytermében.

— A királyné nevenapja. Erzsébet királynénk nevenapját ma díszesen ülték meg a r. cath. templomban. A misét M a k u t z Ernő segédlelkész végezte fényes segédlettel. A mise zeuci részét a 39 ik ezred zenekara játszotta Czapek karnagy vezetésé alatt. A helyben állomásozó tisztikar, élén Bolla tábornokkal, díszben vonult ki az ünnepélyre.

— A Csokonai-ünnepély, mint minden évben, ugy ez idén is megfogja tartani a főiskolai önképző társulat, és pedig jövő hó első vasárnapján.

— A jövővi sorozásra vonatkozó tudni valókat tartalmazó hirdetmény óriási plakátokról olvashatók az utcasarkokon. A sorhuzás jan. 5-dikén lesz, amelyre a sorozás alá eső ifjak személyesen tartoznak megjeleni. Ha mégis elmaradnának, helyettük a hatóság közleg huzzák ki sorszámuikat.

— A főiskola köréből. A főiskolai ének-kar egyik kegyes alapítója néhai Vajdai Nagy Lajos, halála évfordulati napján tegnap sikerült emlékünnepélyt rendeztet. Balogh Ferenc felügyelő tanár lendületes emlébeszédet tartott; a kátus több darabot elénekelt. Ezután az alapítvány kamataiból 30 frtot kiosztottak a kátus következö érdemes tagjai között: Szabó Mihály 3 th. Lenczy Géza 2 th. Pótor Elemér 3 th. Szabó Emil 2 th. és Virágh István 2 th. Az ünnepélyen jelen volt a boldogultnak özvegye Dobozy Erzsébet urnó is.

— A debreczeni n. létaí vasut végrehajtó bizottsága serényen hozzálát, hogy valahára létre jöjjön ez a jó forgalommal keesgető vasut, melynek többek között azoa fontos hivatása is lesz, hogy egyik láncszemét képezze, annak az utvonálnak, mely az Ermelék, Szilágyság és északi Erdély forgalmát egykor, talán nem is olyan soká, Debreczen felé és Debreczenen keresztül Budapest felé közvetíteni fogja. Az előmunkálatokat — mint már említettük — egy jó nevű vállalkozó mérnök Horszky János végezi, aki azért kilométerenként 50 frtot kap és december 25-ig kötelezve van teljesen befejezett munkálatokat bocsátani a végrehajtó bizottság rendelkezésére. — A trace-irozás helyi érdekü és közúti vasutra történik, még pedig Debreczenből kiindulva két irányban, a Debreczen város tulajdonát képezö vekerü pusztán és a paczi erdőn keresztül Hosszu Pályinak vezető egyfelől és Mike Pércs, Brgos, Sáránd onnan H.-Pályi irányában másfelől. — Utóbbi iránynak kiépítése különösen az esetben lesz előnyösebb az elsőnél, ha a vasut mint tramvay jön létre. A vasut ily nem lesz ugyan egyenes vonalban, de hosszabb pálya mellett több községet érint és nagyobb forgalomra számíthat. Ily szempontból utóbbi iránynak kiépítése a kívánatos. Az előmunkálatok megkezdődővén, szükség van pénzre is. — Ennél fogva a végrehajtó bizottság kérvényt intézett Debreczen városhoz, hogy most már haladéktalanul, decz. 1 ig utalványozza ki a vasut előmunkálai költségeire megszavazott és miniszteri jóváhagyást nyert egy ezer forintot. — A költségek másik fele részét a többi érdekelték, legnagyobb részben pedig gróf Csekonics Eadre viseli. Hosszu- és Monostor Pályi, Vértes és Nagyléta községek körülbelöl 100 ezer forintot már megajánlottak e vasutra. Mielhet az előmunkálatok befejezetnek, rákerül a sor a legnagyobb érdekeltre Debreczenre is, hogy megfelelő összegü törzsrésztvény átvételével tegye lehetővé ez annyira szükséges vasut kiépítését.

— Utcák kavicsolása. A mérnökü hivatal ma kezdette meg a város belterületén lévő alapzatos utaknak szokásos kavicsoltatását, még pedig a Hatvan utcán; azután került a sor a többi utcákra.

— Bizalmi nyilatkozat. A debreczeni tüzőegylet tagjai mozgalmat indítottak, hogy B o c k ó Sámuel főkapitánynak, a ki 11 éven át volt az egylet főparancsnoka, bizalmi nyilatkozatot adjanak át, melyben kifejezik elismerésüket eddigi működéséért s melyben támogatását továbbra is kikérik. A nyilatkozat aláírása most van folyamatban és tekintve az aláírások nagy sokaságát, ugy látszik, hogy a nyilatkozatot minden működő és pártoló tag alá fogja írni. Mindenesetre szép emléke lesz e nyilatkozat Boztkó Sámuel

főkapitány ügy felvir

— A főjegyzője zönséghez utján „M október hó sen mutató is közönsé uttal felbí hó 22 én ó ben rendez gyűlésre i közé leend („Az özve előadja K. F e l o l v való barát 3 th. 3. s Zalártól). F e l o l v l á s z L a l a t („K. Lajos 1 j

— J miniszter és apóla tési zárad más utjác nke Bal

— E fekete bajn

— U

— E mi tetszik.

— Bősi semmi.

— M gyott az a másodszor. Úgyan írja

— A esen, hogy Gon

— U szere me. No.

— Hőgy élet

— Y

— Kettő is

— kir. tanf a vármeg iskoláit Szovátot udvart.

— lepó sike tanárok gatók pe amilyen Kiss Józ náluk a tan óráit szerezte, keresked ták, pon A tanfe féle fele ügyesen buzdítás Borsos Emma l és kir.

— Vértesi miniszte tanfelüg tanfolya terjeszt veszi és idősök, dött, a szabálys hallgató az enge hogy jö hallgató telét let

— ritása. városi lete tud és szita köztü i

— nyert e ratlan j os lell József neteléré IV. osz osztály gyar í kisassz körből Irt is pedig i megoldó vendék Farkas kinék e egymás themát a törté vált k H a j versen tek di Általí értelm

főkapitánynak, a ki annyit tett a tűzoltó-
ügy felvirágztatása körül.
— A főiskolai irodalmi önképzőtársulat
főjegyzője Diószegi Mihály a városi köz-
ségehez a következő felhívást intézi lapunk
útján: „Miód a t. városi községeket a mint
október hóban rendezett, rendkívül közgyűlé-
sen mutatott szíves érdeklődésért e helyen
is köszönetet mondani szeretném van: egy-
üttal felhívom figyelmét társulatunk által f.
hó 22-én d. u. 3 órákor az akad. VI. terem-
ben rendezendő novemberi „rendkívüli” köz-
gyűlésre is, melynek tárgysorozata a követ-
kező leendő: 1. sz. Komoly szavaltat
(„Az özvegy és fia” írta Tompa Mihály)
előadja Keresztési Károly 2 th. 2. sz.
Felolvasás (Petőfi és Arany egymáshoz
való baráti viszonya) Diószegi Mihály
3 th. 3. sz. Komoly szavaltat (Zizim-
Zalárdó) Jánosy Zoltán esk. fel. 4. sz.
Felolvasás („A játékasztalnál”) Ha-
lász Lajos 2 th. 5. sz. Vig szavaltat
(„Kupaktanács” Lesznai K.) Varga
Lajos 1 th.

— Jövahagyott alapszabályok. A belügyi-
miniszter a debreczeni izraelita betegsegélyző
és ápoló négyzet alapszabályait a megerősíté-
si záradékkal ellátta és erről a városi ta-
nács útján értesíti az egyület, melynek el-
nöke Balkányi Miklósné.

— Első szerelem. Bejón és nagyot pödrög sugár,
fekete bajuszán.
— Uraságod újságíró?
— Az ám, Szép.
— Ellenkező véleményen vagyunk. Hanem hát
mi tetszik.
Bánatosan rázta meg a fejét, Nem tetszik nekem
semmi.
— Hát mi a baj?
— Mi? — szó ott busan — hogy mi? ott ha-
gyott az asszony. Annál is inkább baj, mert már
másodszor eskü meg. Azután azt sem tudom, miért
úgyan írják ki, hogy K. Teréz ott hagyott engem.
— Azután magának seanni homályos sejtélmé-
sen, hogy miért hagyta ott a felesége.
Gondolkozva rázogatta kezében a botját.
— Gondolom, hogy visszatért az első
szerelemhez.
No. Ez egészen érdekes ordulat egy szívgazdag
hölgy életében. Folytassuk tovább a kérdést:
— Hát volt neki olyan is?
— Volt, uram — felelte elméjébe — volt
kettős is.
— A tanfelügyelő körúti. Kiss József
kir. tanfelügyelő ma hosszabb körútra indult
a vármegye déli községeibe, melyeknek nép-
iskoláit látogatja meg. Sorba veszi Szoboszlót,
Szóvárt, Földest, Tetélt, Kabát és Nád-
udvart. P. Ladányt később keresi fel.
— A női kereskedelmi tanfolyamon meg-
lepő sikerrel folynak a tanítások. Az órádó-
tanárok helyzetét egészen megkönnyíti a hal-
gatók példányszerű szorgalma és kitartása,
amelyre talán csak nők képesek. A napokban
Kiss József kir. tanfelügyelő látogatást tett
náluk a kereskedelmi számtan és könyvvitel-
tan óráin, és azt az örvendetes meggyőződést
szerezte, hogy a hisasszonyok dolgozatai a
kereskedelmi számtanból általában véve tiszták,
pontosak a tételek jól kidolgozottak. —
A tanfelügyelő ur néhány halgatónál külön-
féle feladatokat fejtett meg és mindnyájan
igyesen megfejtették azokat, hogy mintegy
buzdításul a jövőre neveket is említettük:
Borsos Riza, Kálmáczehelyi Irén, Jámber
Emma hisasszonyok, öz. Ikvicsné (egy cs.
és kir. főhadnagy özvegye), különösen pedig
Vértesi Juliska k. a. — A közoktatásügyi
miniszter 1890. sz. a. leirat érkezett a kir.
tanfelügyelőhöz, amelyben a női kereskedelmi
tanfolyan felállításáról és megnyitásáról fel-
terjesztett jelentést jóváhagyólag tudomásul
veszi és megengedi, hogy a 8 havi szorgalom
időszak, tekintettel arra, hogy későn kezdő-
dött, a szabályszerűenél később végződjék. A
szabályszerű 18 éves kort meghaladott 30
halgatónak főlvetelére is ugyanezen leirattal
az engedélyt megadta; figyelmet azonban,
hogy jövőre a 18 évesnél nagyobb kort elért
hallgatóknak ilyen nagy számmal való főlvé-
telét lehetőleg kerüljék.

— A képesítéshez kötött iparágak szapo-
ritása. A kereskedelemügyi miniszternek a
városi tanácsához egy tegnapi ékeztet rendle-
lete tudatja, hogy a takács-, fazekas-, rostas-
és szitakészítő mesterségeket a képesítéshez
kötött iparágak közé sorozta.

— Megdicséret leányok. Az új szervezetet
nyert ev. ref. felsőleányiskolát közelébb vá-
ratlan látogatással lepték meg Némethy La-
jos lelkész a felügyelőbizottság elnöke és Kiss
József kir. tanfelügyelő. — A tanítás elöme-
neteléről akartak meggyőződést szerezni. A
IV. osztályt (a régi szervezet szerinti VIII.
osztályt) is megszorongatták egy kisse; ma-
gyar fogalmazványt kellett rögtönözve írni a
hisasszonyoknak, még pedig a hun monda-
körből merített themáról Buda haláláról. —
Írt is valamennyi, ki jól, ki rosszul. Némelyek
pedig igazán jól, sőt ketten nagyon is jól
megoldották a fogas kérdést. Az egyik nő-
vendék S z é l l M a r i a n n a — Széll
Farkas kir. táblai tanács elnök leánya — a
kinek dolgozata szabotossá, a gondolatoknak
egymásból logikusan következő folyása, a
themák kimerítő feldolgozása, helyes írás és
a történelemben tanúsított szép ismeret által
vált ki társai közül; ugy őt, mint V é r t e s i
H a j n a l k á t, a kinek dolgozata erősen
versenyezett a Széll Mariskával, nem is kés-
tet dicsérettel elhalmozni az iskola látogatók.
Általában a többi felszólított növendékek is
értelmes felelettel vonták magukra a figyel-

met; fogalmazásaik pedig igen kevés kivé-
tetel helyesek voltak.
— Lesz-e korcsolyater a felsőleányisko-
lában? A közoktatásügyi miniszter, amint
már tavaly is tette, az idén rendeletet adott
ki a kir. tanfelügyelőkhöz, a leányiskolák,
nevelő intézetek hatóságaihoz, felhívva őket,
hogy a korcsolyázást, mint egészséges, test-
edző gyakorlatot igyekezzenek lehetővé tenni
a növendékeknek, különösen pedig a taníté-
zetek udvarán mesterséges jégpálya készitte-
tése által. Némely helyeken már tavaly szép
eredményrel alkalmazkodtak is a miniszteri
óhajtáshoz. A rendelet megérkezett Kiss József
Debreczen sz. kir. város és Hajdúvármegye
tanfelügyelőjéhez is. Az ő hatásköre alatt
nincsenek állami leányiskolák, hanem csak
felekezetiek; ennél fogva ezen irányban nem
tehet mást, mint hogy az autonóm iskolai
fenntartó testületeknek melegen ajánlja a kor-
csolyázást. Így fog tenni Debreczenben a ref.
egyháznál és a vidéken is azon egyházakban,
amelyeknek anyagi helyzete lehetőleg helyi
viszonyai lehetővé teszik, hogy a gyermekek
hetenként pár órát korcsolyázhassanak és
jégen csuszka-hassanak. Nálunk azonban több
féle akadályba ütközik a közoktatásügyi mi-
niszter rendeletének foganatosítása. Ez az
illetékes tényezők felfogása. Először is a felső
leányiskola udvarán aligha lesz térség elszá-
kítható mesterséges korcsolyázó tér számára,
daczára annak, hogy a viszonyok változtatva
az egész bátsó udvar nyári torna és játszó-
terül lesz jövőre felhasználható. De másodszor
az egyház épen most nincsen abban a hely-
zetben, hogy az aránylag nem sokba kerülő
korcsolyatér létesítse és azt fenntartsa. Ami
pedig azt a főlvetelt eszmét illeti, hogy a nő-
vendékeket hetenként egyszer-kétszer vagy a
Margit fürdőbeli vagy a nagyerdői korcsolyázó
térre kivezényeljék, az majdnem kivihetetlen és
főbb féle körülmény szól ellene. Mert mikor
mennének ki oda a növendékek? Szerdán,
szombaton délután vagy vasárnap? Igen ám,
csak hogy a jelenlegi szervezet és tanrend
szerint a legtöbb növendéknek szerdán, szom-
baton délután nyelvékből, énekből, rajzból
vagy egyéb mellékintézményekből órája van
és a mi szabad idő marad, az tényleg rövid arra,
hogy osztályonként kivezessék őket a városban
kívül lévő korcsolyázó terekre, amelyek kül-
önben is olyankor rendezes tömege lenni
szoktak. Marad tehát vasárnap, de ekkor is
csak a délelőtti jöhetne figyelembe, amikor
inkább szabad a tér. Amde a délelőtti több-
nyire hideg és könnyen megfúlhat a gyermek.
Végül jön az a kérdés, ki fizetné a magán
tulajdonos képező terek használati díját, amely
pár száz egyen után mérsékelt belépti
díj mellett is egy szezonban sokra menne. Az
egyház — már mondtuk — ilyen kiadásra
most nem vállalkozhatik. Talán a szülők?
Igen csak azok fizetnek. Ugye az a szülő,
aki miniszteri rendelet nélkül is korcsolyáz-
tatja gyermekét, módját tudja ejteni annak,
hogy saját felügyelete alatt hetenként egy-
szer-kétszer megszerezze a hisasszonyoknak a
korcsolyázás testedző gyönyörűségét. Egy-
iránt a rendelet még nincsen közzébe az egy-
házi hatósággal, mely azt, ha közölve lesz,
komoly megfontolás tárgyává fogja tenni.

— A kereskedőtársulat választmányja
tegnap rövid ülést tartott. — Tárgya a
piacutcazi telekház utáni földjének eladása
képezte, amelyet a választmány jóváhagyott.

— A Csokonai kör f. hó 17-én tartott
ünnepélye alkalmával a vacsora közben egy
színházi látós elvesszett. A megtaláló felkér-
ték: sziveskedjék azt Szűcs Kálmánnak
(Debreczeni első takarékpénztár) átadni, hol
illő jutalomban részesül.

— Ingyen rendelő orvosi állomás. A
vörös-kereszt-egylet Debreczen városi választ-
mányja elnöksége alatt álló orvosi rendelő
állomást, a czegléd-utcai Rotschneek házban
naponta átlag 4—5 beteg veszi igénybe a
kitűzött rendelő órák alatt. — A mi nem azt
jelenti, mintha Debreczenben kevés szegény
ember volna, hanem csak azt, hogy a sok
szegény ember legnagyobb része még mindig
nem bír tudomással arról az emberbaráti in-
tézetről, ahol szegény járóbetegnek minden
dij nélkül adnak orvosi tanácsot, derék
orvosok.

— Baritonistából postafőnök. T r a v e s z
István a debreczeni színház egykori kedvelt
baritonistája, aki később pályát változtatott
s nagyváradi postatiszt lett — legközelebb
Csabára neveztetett ki postafőnöknek.

— Jövahagyott fizetésemelések. A belügyi-
miniszter ma érkezett leiratásban jóváhagyta
a városi közgyűlésnek sept. 17-dikén 136.
sz. a. hozott ama határozatát, a mely a pol-
gármesternek 500 ftt személyes pótlékot sza-
vazott meg; a többi tisztviselő, segéd- és
kezelőszemélyzet fizetését pedig újból megál-
lapította. Felhívja egyszerűs mind a miniszter
a város községeit, hogy a szervezeti szabály-
rendeletnek a városi alkalmazottak létszámát
és javadalmazását tartalmazó szakaszát a
jövahagyott határozat alapján újból állapítsa
meg és terjesse azután megerősítés végett
hozzá.

— Nagy szerencsétlenség akart történni
tegnap délelőtt. A kistemplom tornya már
régóta rosszul szemmel nézi Debreczen moderu
fejlesztését s a mellette emelkedő palotákat,
melyek között ő nagyon falusiasan néz ki.
Elhatározta tehát, hogy ő bizony le fog
dőlni. Ki is számította, hogy agyon fog ütni
egy kis vasuti vonatot, három fiakkert fiakke-
restől együtt, azután agyonüti a szemben álló
kaszinóépületet minden benne lévő élővel és
nem élővel együtt. Hah! milyen pusztulás

lesz az! Majd megemlegetik keserves n a
kistemplom tornyát! Azonban ekkor eszébe
jutott a kistemplom tornyának, hogy ez az
aszme nem új, ilyen „robaj” már csinált a
kereskedelmi akadémia építésénél egy kö-
darab és az újságban meg is volt énekelve.
Ekkor a kistemplom tornya meggondolta ma-
gát és állva maradt. Debreczen város közön-
sége tehát örösi szerencsétlenségtől menekült
meg és halásan tekinthetnek az égre, hogy
megoltalmazta őket egy nagy szerencsétlen-
ségtől.

— Ki lesz a püspök? Ez a kérdés mind
jobbban foglalkoztatja a tisztántúli egyházke-
rület közvéleményét. — Megindultak az eszme-
eserek és kölcsönös kapacitálások is; de ma
ép oly kevésbé lehet a kérdésre még csak
valószínű feleletet is adni, mint talán közvet-
lenül január 10-ike előtt, amikor a szava-
zatokat be kell küldeni. Különösen három
nép lép előtérbe, amelyeket legsűrűbben, sőt
azt lehet mondani egyedül emlegetnek. Ezek
közül kerül ki majd az alkotmányos harcából
a tisztántúli egyházkerület püspöke és nagy
valószínűség szerint a debreczeni lelkipásztor
is, a ki Révész Bálintnak a lelkésznek helyére
lép. — Betűrendben K i s s Áron szatmári,
S z a b ó János békéshátsági esperesek és
T ó t h Sámuel egyházkerületi főjegyző, főis-
kolai hitnászok, a kik körül olyan nagy
pártok sorakoznak, hogy könnyen megeshetik,
az első szavazás nem vezet eredményre, mert
egyik sem kapja meg az abszolút többséget.
— Mind a három jelölt a magyar ev. ref.
egyház közéletében előkelő állást foglal el és
mindháromra méltók arra, hogy közülük vala-
melyik főpásztorává legyen a 900 ezer lelket
számláló, legnagyobb egyházkerületnek.

— Népesedés. Debreczenben nov. 3-tól
14-ig terjedő héten született a ref. (1445-1472
anyak, t.) élve 11 fiú, 13 leány, halva 3 fiú,
1 leány, együtt 14 fiú, 14 leány — 28 gyer-
27 törvényes, 1 törvénytelen. Attért 1 férfi
R. kath. (372—380 anyak, t.) élve 6 fiú, 3
leány — 9 (7 törvényes, 2 törvénytelen) Izra-
elita (95—100 anyakt.) élve 3 fiú, 3 leány
— 6 (törvényesek). Aut. orth. izr. (38 anyakt.)
élve 1 törvényes leány. Született összesen 23
fiú, 21 leány, összesen 44 gyermek. Meghalt
ezen idő alatt 21 fiú, 16 nőnemű, együtt 37
gyermek, Ezsk közül ev. ref. 32, r. kath. 3, g.
kath. 1, izr. 1.

— Szegények öröme. Van a debreczeni
református egyháznak egy alapja, melyből
tél viz idején a szegény iskolás gyermeke-
ket ruházzal látják el. E bizottság elnöke
C s a n a k József, a ki ma osztotta ki a
szegény gyermekeknek az egyház jótékony
adományát. Megnépsélt a konzistoriális
épület előtti tér, csakugy hemzsegett ott a
sok szegény gyermek, a kik egyrészt örö-
met arcazzal mutogatta a már megkapott ru-
hákat, míg a másik rész sóvár szemekkel
leste a kapandó dolgokat. Némely gyermek
egész ruházatot kapott, a másik meg téli
kabátot, csizmát stb. A bizottság mintegy
50 gyermeket látott el ma a legszükségesebb
ruházattal.

— „Jó legelője van ott a gulyának”
egy dalolja a tarnócazi bojtár. Rá illik a nó-
tának ez a sora a Hortobágyra is, ahonnan
ezt a hirt kapjuk, hogy a közelebbi esősze-
k-től gyönyörűen kizöldült a pusztá; örülnek is
ennek a gazdáknak, akiknek juhait a télen ott
fognak legelni. Még néhány száz darab szar-
vasmarha is maradt a Hortobágyon. Most
már ezek se éheznek meg.

— A debreczeni ev. ref. főgymnáziumban
érettségi pótló és javító szóbeli vizsgálat tar-
tartatik 1891. december 21-én. Jelentkezni
kell december 20-án déli 12 óráig. Ha ne-
talan valaki írásbeli vizsgálatra is kívánna
előállni december 21-ig mindenesetre jelent-
keznie. A g y m n a s i u m i g a z g a
g a t ó s a g.

— Halálozás. A következő gyászjelentést
vettük: Szomorodott szívvel tudatjuk áldott
emlékü jó édes anyánk, anyósunk, nagy-
nyánc, testvérünk és rokonunknak Néhai
Szántay Lajosné szül. Konyicska Rózsiának
folyó 1891. évi november hó 18-án, esti 6
órákor, életének 61-ik évében, hosszas beteg-
ség és a halotti szentségek felvétele után
bekövetkezett elhunytát. Boldogult halottunk
földi részei e hó 20-án d. u. 3 órákor fognak
nagycesapó utcai 330. sz. háztól a róm. kath.
szentegyház szertartásai mellett a szent-anna
utcai róm. kath. sírkertbe örök nyugalomra
letétni. — Az engesztelő szentmiséldozat
ugyanasok e hó 21-én d. e. 9 órákor fog az
egkek Urának bemutatni. Mely végtisztesség
megadására rokonainkat, barátainkat és ös-
maróseinket tisztelettel meghívjuk; Debreczen,
1891. nov. 19. a boldogultnak gyermeke:
Karolina, férje Törő Imre és gyermekei:
Imre, Karolina és Róza; testvérei: Kouvics-
ka Ferencz nejevel; Pepi és Háni gyerme-
keivel. Áldott legyen emlékezte! A temetést
Dankó M. első rangú temetkezési intézete
rendezi.

— Hogy kapta meg a pénzt. Egy deb-
reczeni hajasárnak egy izraelita tartozott 20
frtjával, a mit sehogy sem tudott megkapni
tőle. A napokban ez az ur rábizott erre a
hajasárra 13 frtot, hogy vigye azt egy kije-
lült helyre. A hajasár tanakodott magában,
hogy nem lenne é jobb ezt a 13 frtot zsebre
válni s akkor az illető már csak 7 frttal tar-
toznék. Erre a „rövid ultra” mégsem vitte rá
lelkismeret, hanem egyet gondolt, felvitte a
pénzt a II. kerületi kapitánysághoz és ott
előadván panaszát, a 13 frtot letétbe helyezte.
Az uri embert felhívták, a tartozást beis-
merte, jegyzőkönyvet vettek fel és az izraelita

kütelezte magát a 20 frtot részletenként lefi-
zetni. Erre aztán kiadták a 13 frtját.
— Zeneestély. G l ü c k Leopold Erzsé-
bet-kávéházban Magyar-estvérek zenees-
télyt rendeznek. A kávés kintő italokkal és
hideg étel-ekkel szolgál.
x Lapunk mai számához Weber Károly
budapesti virág és növénykereskedő őszi ár-
jegyzéke van mellékelve.

Vegyes hírek.

* Tisztelgések a herceg primárnál. Teg-
nap tisztelgtek az új hercegprimárnál Bu-
dapestben a különböző küldöttségek. Az adott
válaszok közül legérdekesebb az, melyet a
hazaifias lelkű főpap az egyetem ifjusághoz
intézet, s melyben a többek közt ezeket is
mondotta: Az ifjuság körében töltöttem éle-
tem nagy részét, midőn tanítottam a bősök
erényeit, azok vétkei! Most midőn egy ezer
éves mult határánál és bizonytalan jövő kü-
szöbén álunk, azt hiszem, hogy a logoszu-
nyóbb óhajtást fejezem ki, hogy az apák büneit
temessük el közös sirba. Legyenek a fele-
désői; az erények legyenek emlékeztünkben
melylyel a multban, nemzetünk fennállásáért
küzdöttek és hazánkért mártymoragot haltak
Sirjaikra tüzzék fel a béke olajját.

* Öngyilkosság gyermekágyúval. Nagyvá-
radról írja tudósítónk: Nagy feltűnést keltett
tegnap városszerző Kolozsvári Sándor tekin-
télyes ékszerész öngyilkossága. Az öreg ur
rég idő óta gyógyíthatatlan beteg s kinos
baja életuntta tette. Ma reggel, mikor felesége
bevásárolni ment a piacra, elkészült a ha-
lálra. Egy gyermekjátékra való kis ágyut
megtöltött s azzal a szívébe lött. Mire a fe-
lesége hazatért, ott találta véresen, holtan a
földön. Feleségén kívül három felnőtt fia
gyászolja a köztiszteletben állott öreg urat;
egyik fia miniszteri titkár, a másik tanár a
nagyváradi főgymnáziumban, a harmadik ék-
szerész. Kolozsvári Sándor halála ösztönö
részvételt keltett Nagyváradon.

* Inség Sárosmegyében. Sárosmegye né-
pét inség fenyegeti. A burgonya-termes még
aligha volt olyan rossz, mint az idén. Tavaly
közel egy millió métermázs burgonya termett,
az idén alig 300—350,000 métermázs, tehát
csak harmada, pedig már a tavalyi termés
sem közelítette meg a középszerűt. Sáros-
megyére nézve e rossz burgonya-termes annál
súlyosabb, mert a többi termények is gyöngén
fizettek. A hüvelyes vetemények fele tönkre
ment, elrohadt a hosszas esőségek követke-
ztében.

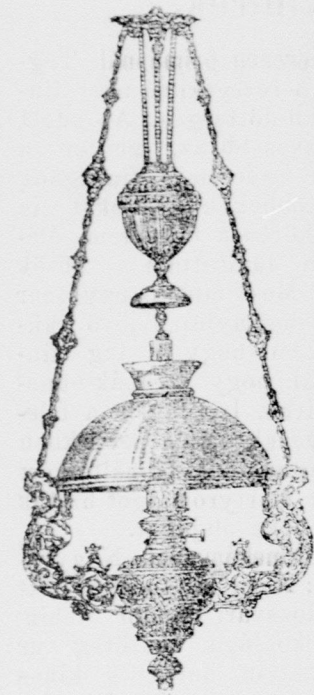
Öngyilkossági kísérlet. Szabó Gyula 24
éves gyógyszerészegéd f. hó 15-én — vasár-
nap — este B. Újfaluban, mint levelezőnk
jssenti, a „Nagyvendéglő” egyik vendégszo-
bájában öngyilkossági kísérletet követett el.
A délutáni vonattal érkezett Karczagról, szó-
bát kért a vendéglőben s este 9 órákor egy
adag morphiumot vett be, melyet Karczagról
hozott magával. Tíz óráig aludt, ekkor fel-
ébredt s roppant kínok közt töltö az éjert.
Tettét csak reggel a cipőőrt bemenő cseléd
vette észre, azonban már ekkor annyira el-
volt gyöngülve, hogy nem tudta kinyitni az
ajtót, rá kellett törni. Dr. Kránczy Sándor
járóorvos által alkalmazott ellenszer azonban
magához térítette, most már némileg jobban
van. Tettének oka felől kérdeztetvén, csak
annyit mondott: meg akartam halni, nem is
bánon, ha meg kellene is halnom, csak szeg-
ény öreg atyámat sajnálom. Atyja számára
— ki Szt. Péterásgaz lakik, levelet hagyott
hátra. Az öngyilkossági kísérlet valószínű
oka ideggyengeség volt.

Főszerkesztő és kiadó lap tulajdonos:
Vértesi Arnold.
Felelős szerkesztő: Vértesi Gyula.

Jutányos, szabott áron
kaphatók
Szabó Lajos fiai
czégnél:
Divatos női ruhaszövetek
kásán, flanel, moldon.
Legújabb ruhadíszek,
fekete divatkelmek,
színes és fekete selymek,
mosó velemek.
Téli Himalaya kendők.
Selyem és haraszt kendők.
Gyermek TRICOT öltönyök
Normal gyapjú és pamut alsó-ingek,
ujjasok s nadrágok
téli harisnyák, kesztyük.
Az idén szép raktárt tartunk.
Brassói posztókban,
takarók és lópkórcsokban.

Kaszanyitzky Endre

előbb
Kuhinka István K.
üveg, porcellán, lámpa és háztartás cikkek raktára
DEBRECZENBEN

ajánlja pontos kiszolgálat és gyári árák mellett az őszi és téli idényre ujjonnan érkezett és nagyválasz-ékkal berendezett

DITMARE

és
Brünner-féle legjobbnak elismert gyártmányu **salon, függő**

és **asztali** petróleum lámpák minden ozzátartozó cikkek nagy raktárát.

Tisztelettel

Kaszanyitzky Endre

Képes árjegyzékek kiváratra bérmentve.

Női divat terem.

Kunz József és Társa

özégnél
DEBRECZEN,

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudására hozni, hogy a jelen

Őszi és téli

legújabb divatkelmék **dusválasztékban raktárra érkeztek,**

melyekből kiváratra saját ujjonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítatunk elő.

Vászon kész főhőrnemű és szőnyeg nagy raktárunk

Menyasszonyi kelegyek

kiállításához teljes választékot nyujt.

Árúeladás.

Vagyonbukott Kanyó Viktor komádi lakos csődválasztmánya ezennel közhírré teszi, hogy a c-ödtemeghez tartozó 1—596 és 620—1258 sorszámok alatt leltározott 8353 frt 34 kr. beszerzési és 3077 frt 05 kr. becsértéket képviselő rőfös, kézmű és rövidárúkból, továbbá üzleti berendezésekből álló csődvagyon ajánlati uton el el fog adatni.

Felhivatnak ennek folytán venni szándékozik, hogy 50 kros bélyeggel ellátott ajánlataikat, melyekhez a becsérték 10% a készpénzben, vagy óvadékképes papirokban bánatpénz gyanánt melléklendő, 1891. év november hó 30. napjának déli 12 órájáig Dr. Kálmán József ügyvéd tömegmondnok urhoz (Kapuzinus-uteza 72. sz.) aanyival is in-

kább benyujtsák, mert elkésztett beadványok figyelembe vétetni nem fognak.

A csődvagyon Komádi községben 1891. november 22. és 23. napjain a csődleltár pedig tömegmondnoknál bármikor megtekinthető.

A választmány fentartja magának a jogot, hogy a beérkező ajánlatok közül belátása szerint szabadon határozhasson, avagy pedig azok egyikét se fogadja el.

A beérkezendő ajánlatok felet a választmány 1891 november 30-án d. u. 3 órakor tartandó ülésében fog határozni.

Vevő a megvett vagyont ajánlatának elfogadása után azonnal átvenni és a vételárt készpénzben kifizetni tartozik.

Nagyvárad 1891 november 16-án.

Dr. Fleischer Lajos
ügyvéd

a csőd választmány jegyzője.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. érd. közönség b. tudására hozni, miszerint a CSANAK-házban 10 év óta feüálló

férfi és gyermek-ruha

raktáramat a **Huszar Károly** fűszerkereskedő volt üzlethelyiségébe helyeztem át, és ezen alkalommal vagyok bátor az alatt felsorolt cikkek

a legjutányosabb árák mellett szolgálni:

Egy nadrág, csizma vagy pantallós	2 forinttól	feljebb
rövid téli kabát (Mikádó)	5	" "
" hosszú " " posztó bélésel	7	" "
" városi vagy utazó (Mentikoff szőrme bélésel)	10	" "
" utazó bunda	26.50-tól	100 frttig.

FÜ és GYERMEK-RUHÁK

óriási nagy választékban minden áron és több itt fel nem sorolt cikkek

a legolcsóbb árban számítok.

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek és nem tetszés esetén szívesen becsérletnek.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását továbbra is kérve, kitünő tisztelettel

Katz Herman.

SZŐNYEGEK,

függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI czégnél.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betükkal gazdagon felszerelt

s három gyorsajtóval berendezett

LEGNAGYOBBKÖNYVNYOMDA

Debreczenben, Széchenyi-utoza Simon-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ivék, hivatalos nyomtatványok

minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok falragaszok, körlevelek.

GYÁSZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árákon állítatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Debreczen Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában 1891. Széchenyi-utoza SIMON-ház.

Debreczen Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr” könyvnyomdájában 1891. Széchenyi-utoza SIMON-ház.

Szerkesztős

Széchenyi utoza
kereske

Hírd

előzet/si pénzke
valamint a k
minden k z l e

Bérmenttel/ lev
fo

XVIII

Apponyi

n—, Mé
be a delegác
mitálni s m
hiszen vigas
a „nemzeti”
azok minden
önmagukat.

Appony
Dardanellák
miniszternek
lyeselt poli
ugyan még,
tekintetében
meg sem a

a Dardanell
épségben l
magnak al
hanem kifog
gyarazatát,
rejt és föl

hadi hajók
a szorosan
államok ha
Azt óhajtott
archiánk

kössön bele
ország An
keltebb fe
lehetett vol
makkal val
jon és eset

keveredjün
helyes, ha
czél s arra
hát monar

a béke föl
hogy Oros
kényszerít
hármasszöv
határozott

Az is fur
gár fejed
lött a szí

A „Debr

Az

Ir

Az á
modták vo
tisztesség
lássanak a
vagy ki is
se nem ta
noha két l
képen min
szívesen ö
tök nem is
nek. Atk
várt, hogy
ték, nem i
vén, ugy

Kon
deken ker
konaival.
a familia
nem enge
Azok is
részükön
küldött,
Egyébira
pedig ug
igazuk va
mikor a
a szívét

atyámiai
közben,
vagyonka
részletek
tudták a